

"וכי אין אני נוהג פיהודי טוב וכשר?" - סיים הגביר את דבריו במבצע מדושן ענג. תוף פדי דבורו, נטל הלה בידו את פובעו ואת מטהו, וברב חשיבות החל פוסע אל פונו היציאה.

"לא, אינך נוהג פיהודי טוב" - מהר רבי מאיר להשיב, ומבלי להתייחס לארשת ההפתעה שנסתמנה על פני הגביר, החל להסביר את דבריו: "עליך ועל שכמותך התכוננה התורה, כשאמרה על החזיר: "כי מפריס פרסה... והוא גרה לא יגר". אין תועלת בהיות האדם "מפריס פרסה", דהינו שמכונן את פרסות רגליו, לצעד בהן למקום תורה ותפלה, אם "גרה לא יגר" - אם אינו מוזיל לצדקה מהגרה שברשותו, דהינו ממעותיו - כפי שפרש רש"י את המלים "עשרים גרה השקל" (רש"י לשמות ל, יג) - "עשרים מעות".

(פנים מאירות)

"ואת החסידה" (יא, יט)

ולמה נקרא שמה חסידה? פרש רש"י: שעושה חסד עם חברותיה, שמתחלקת עמהן במזונותיה.

ונשאלת השאלה: אם יש בה מדה טובה כזו, שגומלת חסד, מדוע כללה אותה התורה בין העופות הטמאים? והלא החיות הטהורות הן בעלות המזג הטוב, ולהפך - החיות הטמאות הן אלו שטבועה בהן האכזריות. ואם כן, לכאורה מן הראוי היה שהחסידה תהיה טהורה.

נתן לתרץ זאת מתוך דיוק בדברי רש"י - שעושה חסד עם חברותיה, דהינו רק עם חברותיה עושה חסד, ולא עם שאר בעלי החיים. חסד אמתי עושים לא רק עם הקרובים, אלא גם עם הרחוקים. והראיה שחסידה של החסידה איננו חסד אמתי, היא העבדה שהיא דורסת עופות אחרים וממיתה אותם. ואם כן, נמצא שגם טבעה הוא אכזרי, ועל כן אכן ראוי לה להפלל בין העופות הטמאים.

(חדושי הרי"ם)

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ט, כב)

חז"ל אומרים שבאותה שעה זכה אהרן הפהן במתנות כהנה ובנשיאת כפים, לו ולדורותיו.

מה פה מיחד בזה שברך אהרן את עם ישראל?

התשובה היא, שמחיתם של הפהנים היא בעקר ממתנות כהנה, ולכן כאשר הם מברכים את עם ישראל, נראה הדבר שהם מברכים לצורך עצמם - כאשר יהיה שפע לעם ישראל, ממילא יגיע השפע גם לפהנים על ידי מתנות כהנה.

אולם ברכה זו שברך אהרן את העם, היתה ללא נגיעות אישיות, שכן אהרן טרם זכה עדין במתנות כהנה. אהרן ברה את עם ישראל מיזמתו ומתוך רצונו הטוב, ובכך הוכיח שטבעו הוא לברך וזה מראה על "טוב עין" ולכן באותה שעה שהוכח זאת זכה אהרן במתנות כהנה ובמצוה של ברכת כהנים, לו ולדורותיו.

(דברי שערי חיים)

"וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת" (י, ח-ט)

מדוע דבר כאן ה' אל אהרן לבדו, ולא גם אל משה? כתב רש"י שהיה זה שכרו של אהרן על שתיקתו לאחר מות בניו - שנתחיד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין.

ויש להבין מדוע קבל דוקא שכר זה, שנתחיד אליו הדבור? נתן להסביר ולומר שיחיד הדבור עם אהרן, היה הוכחה לטהר מחשבותיו. לולי דבר עמו ה', היינו יכולים להסתפק האם רק נצר אהרן את פיו מלדבר, אך בלבד הצטער ולא היה שלם עם הגזרה? או שמא שתיקתו נבעה מקבלת היסורים באהבה ובשמחה, כמדת הצדיקים ששמחים ב'סורים'?

והנה אמרו חז"ל (פסיקתא זוטרתא בראשית מ"ה) שאין השכינה שורה מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה. ואם כן, מוכח מדבור ה' עם אהרן, שהיה שמח, ולא היו בלבו שום צער ויגון.

(פלי יקר)

"כי מפריס פרסה הוא... והוא גרה לא יגר" (יא, ז)

הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן היה נוהג לחזר בעצמו על פתחי נדיבים, ולהתרימם למען העניים. באחד הימים הגיע רבי מאיר לביתו של גביר גדול, שנחשב גם ליודע ספר ומנהדר במצוות, ועם זאת נודע ככילי וקמצן, שאינו תורם מכספו לא לצדקה, ולא לכל שאר דברים שבקדשה.

בראות הגביר את רבי מאיר נצב על מפתן ביתו, הבין שבא להתרימו למען העניים, ומיד החל מתחמק בצדקנות מזיפת: "צר לי כבוד הרבי, ואולם אין באפשרותי להענות כעת לבקשתו, מאחר וממהר אני לשעורי הקבוע בבית המדרש, ולתפלה בצבור".

